

KIHNU LEHT

VÄLJAANDJA KIHNU VALLAVALITSUS

juuni 2013 nr. 5 (148)

TÄNA LEHES

Räimepüügist
nüüd ja
edaspidi

Kihnu ja
mandri
vahelisest
transpordi-
ühendusest

Kihnu
pühakoja
remont jätkub

Mure
hulkuvate
koerte pärast

Üks ilmatuma
lahe kooli-
ekskursioon

Jalgpalli
suvelaager
kujunes väga
sisukaks

Lasterikaste-
perede
toetused

Puugi-
hammustuses
võib peituda
oht tervisele

Fotod: Silvia Soide

Mina ja minu lapsed Angelika, Rünno, Robin, Krislin ja Aivo.

Armsad lapsed! Muidugi pole te enam ammu lapsed, vaid kenad noored inimesed, aga nii nagu oma vanematele, jääte te ka oma õpetajatele ikka lasteks, kuigi ega ma teid lasteks tegelikult enam pea. Iseäranis täna, kui te näete välja nii kenad, täiskasvanulikud ja natuke nagu võõrad ka.

Mõni nädal tagasi olite veel koolipoisi või -tüdruku staatuses ja ootasite iga tunni ja päeva lõpus päästvat koolikella ja aina enam seda päris viimast koolikella, mis teid koolitundidest lõplikult vabastaks, ning tänast päeva, et päriselt minna. Ning see päev on tulnud. Oleme veel viivu koos ja saadame teid teele...

KRISLIN – sa oled julge, särtsakas, selline elus ja ilus tüdruk. Tulid meie klassi kolm aastat tagasi, selt-siks Angelikale ja silmarõõ-

muks poistele, ja klassis läks elu kohe palju lõbusamaks. Sinu rõõmsameelsus, temperament ja pealehakkamisjulgus sütitas ka teisi. Kuigi, nagu olen juba varem öelnud, olid sa mõnikord nagu vahelduvvool ja oskasid oma erksuse juures olla ka hajameelne ja tujukas.

Sa oled alati julgenud oma rõõmu ja muret välja näidata. Julge seda ka edaspidi.

ROBIN – kirjutasin maa-konna koolilõpu kataloogi, et oled mõnikord nagu laisk kass, kellele meeldib nurru lüüa ja sa ütlesid seda lugedes sulle omase rahulikkusega - nojah, kui nii siis nii. Nii et sa oled rahumeelne, mõnus, absoluutselt konfliktivaba. Sind motiveerib hea sõna ning pigem keelitamine ja meelitamine kui karm käsk – sa pead!

Nii et, Robin, sa ei pea, aga usun, et sa tahad ja suudad

nii mõndagi siin elus saavutada.

RÜNNO – ole ikka edasi selline hea poiss, nagu sa oled olnud. Abivalmis ja tore ning süda on sul õiges kohas ning hea, et sa ei häbene seda. Samuti oled sa selt-siv, sõbralik, mõnusa huumorimeelega ja ütled, mida mõtled.

Sõbrad peavad sind seltskonna hingeks ja Kaisa ütles, et Rünno on üks muhe mees. Usun, et sinust tuleb kindlameelne, aus, töökas mees ja tea, et südamlikkuse ja tunnete näitamine on vägagi mehelik.

AIVO – on nii palju asju, mida sa hästi teha oskad. Tore, kui sa võtaksid neist oskustest ühe või paar ja seda kasutaksid ja edasi arendaksid, olgu selleks joonistusoskus, muusikahuvi, huvi tehnika vastu.

järgneb pöördel >>

<< algus esilehel

Ole järjekindel, mõtle hoolega järele, mida sa teed. Tea, et julgete päralt on maailm ja kui sa ise vaid tahad, siis suudad selles maailmas midagi ära teha.

ANGELIKA – mõnikord ma olen mõelnud, et sa oled meie klassi südame-tunnistus ja nii palju kordi tundsin, et nii hea, et sa olemas olid. Oma leidlikkusega, leplikkusega, aktiivsusega päästsid sa nii mõnigi kord klassi au. Sa oled väga aktiivne, osalesid alati kõigil ettevõtmistel, olid nendeks siis spordivõistlused, isetegevus või noorematele õpilastele skauditarkuste õpetamine. Mitte asjata ei valitud sind sõbrapäeval kooli sõbralikumaks ning stiilipäevade kokkuvõttes stiilsemaks õpilaseks. See kõik jääb sinusse alles, ainult võimalusi end heast küljest näidata on tulevikus rohkem.

Kuna meil on siin koolima ja ja õpetajad, panime teile hindeid ja teie nende hinnete saamise nimel pingutasite või siis vähem pingutasite, kuidas parasjagu juhtus. Nüüd te võtate need hinded ja lähete järgmisse kooli. Aga nüüd, kui teil on lõputunnistus käes ja mina teile rohkem hindeid panema ei pea, tahan ma öelda, et see hinne pole sugugi nii tähtis ja hoopis olulisem on, et võtaksite siit lisaks hinnete kaasa midagi hoopis enamat.

Kohusetunne, aus suhtlemine ja üldse suhtlemisuskus, julgus võtta vastutust – eks me üritasime neid teise süstida. Ja siis muidugi ei saa unustada südamlikkust, ausust, julgust, töökust.

Armsad lõpetajad. Nii lihtne oleks praegu ju, kui saaks teile öelda, et lõpetasite 9. klassi ja kõik teed on teile valla ja teil ei olegi muud teha, kui valida see oma tee ja seda mööda astuda ning et selleks peate te tegema.... Mida siis?

Paraku ei ole see nii lihtne, igasuguseid takistusi ning raskusi tuleb sel teel ette. See on loomulik ning sellest ei maksa lasta end heidutada – see on kõigil nii. Ka täiskasvanud inimesed ei tea alati, kelleks nad saada tahavad ja muudavad oma valikuid.

Sellepärast soovin kõigest südamest, et teil oleks julgust ja õnne valida SEE OMA ÕIGE tee, et teil oleks pealehakkamist ja kannatlikkust sel teel püsida, aga

samas julgeksite teha muutusi, kui leiate, et esmane valik siiski ei sobi teile. Selleks kõigeks soovin teile tarkust, aga ka õnne ja vedamist, samas ka toetavaid sõpru ja kaaslasti.

Ei puuduta see oma tee leidmine ju sugugi ainult õppimist, tööd ega karjääri, aga ka isiklikku õnne, suhteid ja armastust, mis on tegelikult ju tähtsamgi.

Ja peagi, kui astute oma turvaliselt kodusaarelt tundmatusse, põnevasse ja harivasse maailma, säilitage ja kandke endas kõik see hea ja omapärane, mis teie on.

Ärge unustage oma kodusaart ega oma kooli, oma õpetajaid ega sõpru. Näeme...

Teie õpetaja **Anu**

Räimepüü

Olen Kihnu valla esindajana olnud kaasatud räimekvootide aruteludesse nii ministeeriumis kui „oma mua piäl“ alates eelmisest juunist. Koos Soometsa Mihkliga (MTÜ Suurhall), oleme aktiivselt kaasatud sellesse ringi, kus arutatakse räimepüügi korraldamist järgmisteks aastateks.

Kumbki meist ei ole brigadis ega püüa räime, vaid üritame võimalikult realistlikult saavutada parimat kompromissi vähese üldkvoodi mahu ning piirkondlike eripärade tingimustes.

Suur vaev nurjati

Esimest aastat uute reeglite järgi korraldatud räimepüügihooaeg on läbi. Kes kui palju räime merest välja jõudis tuua, oli jällegi suuresti kalaõnne küsimus, sest pole kahtlust, et kõik brigadid pingutasid kõigest väest, aga mõnel on õnne rohkem. Jah, teisel aga kakuame rohkem.

Eelmise aasta lõpul põllumajandusministri poolt alla kirjutatud määrus garanteeris Kihnu ja Manija saare kaluritele vähemalt 727 tonni räime, 2012. aastal püüti ca 500 tonni. Nii et paarsada tonni rohkem.

Kui püük 18. mai suleti, siis 19.mai andmete järgi oli meie brigadidel välja püütud 669 tonni räime. Kuna keskmine päevasaak oli ca 47 tonni päevas, avati püük veel pooleteiseks päevaks. Nii jõuti kokku välja püüda ca 750 tonni räime, kuid vahepeal jõuti ka mõned paremini püüdnud kakuamid välja tuua, sest ei arvatud, et püüki enam avatakse. Nii

Toimetus

Toimetaja Anu Saare tel 514 5223
Kujundaja Pille Paalam
Väljaandja Kihnu Vallavalitsus
Trükikoda Hansaprint
Tiraazh 250

Kihnu Leht ootab teateid, kaastöid, fotosid, õnnitlusi ja kuulutusi e-posti aadressil kihnuleht@gmail.com ja info@kihnu.ee, samuti võib need tuua Kihnu vallavalitsusse.

gist nüüd ja edaspidi

vald kui Suurhall nägid kurja vaeva, et veenda ministeeriumi püügi avamises. Ja kui numbrid olid selged, siis seda ka tehti.

Eelmise aasta talvel vaieldi tuliselt selle üle, millist numbrit või põhimõtet peaks ministrilt nõudma. Pakkumised ulatusid 883 kuni 1500/2000 tonnini. Nii nagu sel kevadel püügi taasavamisest otsustati ka talvel omaette kvoodi suuruse üle, lähtudes reaalsetest võimalustest. Vähenes ju kvoot kõikidele räimele – nii kihnlaste-manijalaste 24-le kui ka mandrimeeste 171-le kakuamikaatile ning arusaadav, et minister ei saa nii ühte poole kaldu otsustada. Küll aga sai ta määrata teatud erisuse ning selleks oleks võinud olla väga vabalt 883 tonni.

Vähegi reaalne suurusjärg, arvestades üldist konteksti, kui meie enda mehed poleks ministeeriumis viimasel minutil hakanud nõudma „1200 tonni või mitte midagi“. Tulemus oli see, et jälle tuli kurja vaeva näha, et see 727 tonnigi välja kaubelda. Aus vastus on, et hea tulemus mängiti maha ning pigem ongi tulemuseks see „mitte midagi“.

Mäng muutus ausamaks

Miks miinimumkvoodi kehtestamine on oluline? Kui Mark Soosaar kirjutas Kihnu Lehes 2012. aasta detsemb-

ris, et vallavanem tahab parem varblast peos kui tuvi katusel, siis apelleeris ta küsimusele, kas kihnu kultuur saab ellu jääda, kui peab leppima vaid varblasepüügiga? Olen absoluutselt nõus, et 1200 tonni oleks esimene valik ja see võimaldaks meie kakuamimeestele juba elamisväärset äraelamist, aga tuleb olla realist ja arvestada ümbritsevat olukorda.

Kes kui palju räime merest välja jõudis tuua, oli jällegi suuresti kalaõnne küsimus.

Kui kihnu kultuur hõljub oma mõtetega teises universumis ning meenutab ülejäänud eestlastele vaid „nõudmiskultuuri“, siis kaob meie kultuuri säilitamise soov ära ülejäänud eestlastel kui ka meil endil, sest me harjume ainult nõudma suurt pilti nägemata.

Tänu eraldiseisvale kvoodile õnnestus püük meie meestele avada veel pooleteiseks päevaks. Kuna Pärnumaa keskmine päevasaak oli ca 600 tonni, siis oleks püüki ainult kihnlastele avada olnud oluliselt raskem. See oli esimene kasu „varblasest“.

Teine kasu, mis kahjuks jäi olemata, väljendunuks püü-

giaja pikkuses. Nimelt oleks sel ajal, kui mandril püük suleti, kihnlastel veel üle paarisaja tonni püüda olnud, mis keskmisel päevasaagi 47 tonni alusel lasknuks veel rahulikult 5 päeva püüda, mitte kakuame merest välja tassida sel ajal, kui kala just tulema hakkas. Vot siis 1200 tonni või mitte midagi.

Kokkuvõttes jäi kogu Pärnumaal välja püüdmata ca 300 tonni räime, mis kantakse edasi järgmisesse aastasse. See oli esimest korda viimaste aastate jooksul, kui ei toimunud ülepüüki, sest uue reegli kohaselt tuli saagi kogus inspeksioonile anda teada vähemalt tund aega enne sadamasse jõudmist, mitte 48 tundi pärast saagi ära andmist. See reegel on muutnud mängu oluliselt ausamaks. Samas oli selleks ka viimane aeg, sest muidu oleks kindlasti tekkinud ülepüük ning järgmise aasta limiiti ülepüügi võrra vähendatud. Nii nagu on seda tehtud vähemalt viimasel viiel aastal.

Üksi puksides kaugele ei jõua

Räimekvootide arutelu juures nii talvel kui ka nüüd kevadel meestega teemat lahates tuleb välja (ja mis on inimlik), et suure plaani juures kipub fookus jääma pidama sellel, mitu tonni enda paati on saadud tõmmata. On kõlanud, et kui minul isiklikult otsest kasu eraldi-

seisvast limiidist ei ole, siis seda enam ei toetata. Täna ses olümpiapüügis ei tagagi eraldiseisev limiit kellelegi isiklikku kasu, aga selle toetamine annab kõigile võrdsed võimalused kihnu-manija limiiti püüda ning eelise kogu Pärnumaa ees. Nagu öeldud, muidu oleks püük veel varem kinni pandud ning avamisest võinuks vaid und näha. Seda enam, et miinimumkvoodi nõudmine ei sulge ühtegi ust edaspidiseks, vaid on lihtsalt üks lisagarantii. Killustumine on ette kaotamine.

Mis saab edasi? Sügiseks tuleb brigaadidel välja mõelda ja öelda arvamus, kas tahtakse minna üle individuaalsetele kvootidele kakuami kohta või mitte. Mandri-Pärnumaa kalurid on sellest järjest rohkem rääkima hakanud ning käisid selle mõtte välja ka 30. mai kalanduse ümarlaval Põllumajandusministeeriumis.

Tuleb mõelda, kas Kihnu-Manija püüab omaette kvooti olümpiana või millistel tingimustel ollakse nõus individuaalsetele kvootidele ülemineku minema. Neid arutelusid tuleb pidada mitmeid ning nende eestvedaja saab kahtlemata olla Suurhall kui enamikku kalureid ühendav organisatsioon. Üksi puksides pigem ei jõua kuskile.

Ingvar Saare,
Kihnu vallavanem

Valime koos kenä kodo

◆ Kihnu Vallavalitsus jätkab heakorrakonkursi läbiviimise tava, ootame teie ettepanekuid 30. juuniks.

Heakorrakonkursi "Kenä kodo" eesmärgiks Kihnu vallas on propageerida kodu- ja kodukaunistamise ideed ja parandada valla üldist heakorrastust, aidates seeläbi kaasa Kihnu valla meeldivamaks elukohaks muutmisele.

Konkursi raames hinnatakse Kihnu vallas asuvate kinnistute heakorda järgmistes gruppides

- 1) eluhooned ja
- 2) ettevõtted, asutused.

Konkursi läbiviimiseks moodustab vallavalitsus viieliikmelise komisjoni. Hindamisele tulevad kinnistud, mille konkursis osalemise kohta on teinud ettepaneku Kihnu valla elanikud, vallas tegutsevad juriidilised isikud, vallavalitsus või komisjon. Ettepanekute tegemise tähtaeg on 30. juuni. Andke enda kandidaat vallavalitsusele teada.

Võitjate autasustamine toimub suvelõpu peol.

Kihnu Vallavalitsus

ID-kaartide kättesaamisest ja taotlemisest Kihnus

◆ Lääne prefektuur pakkus kõigile, kel ID-kaardi tähtaeg hakkas aeguma, võimalust taotleda endale uus ID-kaart Kihnus.

Need dokumendid, mis 31. mail taotleti, tuuakse Kihnu kohale ja antakse kõigile kätte 4. juulil. Olge palun pärast hommikuse Munalaiu praami saabumist rahvamajas.

Samal päeval on veel võimalik ka uue ID-kaardi saamise taotlusi esitada. Kui on huvilisi, palume eelnevalt vallamajja teada anda. Nendele dokumentidele aga tuleb paraku ise Pärnusse järgi minna.

Kihnu Vallavalitsus

Kihnu ja mandri vahelisest transpordiühendusest

Käesolev kevad on Kihnu ja mandri vahelises transpordiühenduses toonud kaasa mõnedki positiivsed uudised.

Kaks nädalat tagasi kiitis vabariigi valitsus heaks eelnõu, mille kohaselt lubatakse veeteede ametil sõlmida leping 9,4 miljoni euro ulatuses Kihnu saarega ühenduse pidamiseks vajaliku parvlaeva soetamiseks.

Mida see otsus kihnlastele tähendab? See tähendab, et 2015. aasta lõpuks on olemas uus jääklassiga laev, mis kõigi eelduste kohaselt suudab Kihnu-Munalaiu liini teenindada aastaringsest, mahutades rohkem sõidukeid ja reisijaid. Aga enne ei tohi vana kaevu kinni ajada, kui uus valmis pole ning

seetõttu tehakse uus hange lennuliiklusele ka vähemalt 2015./2016. aasta hooajaks.

Uus laev on suunatud eelkõige Kihnu-Munalaid liinile, mis tähendab, et ka ühendus Munalaiu ja Pärnu vahel peab olema kiire ja tähtaegne, mõeldud laevaliini teenindamiseks. Alguse selleks teeb taksoliini käivitamine argipäevastele lõunas-tele praamireisidele. Alates 24. maist on esmaspäeval, teisipäeval ja reedel kell 10.00 Kihnust Munalaidu ja kell 14.30 Munalaiust Kihnu suunduvatele praamidele võimalus tellida vastu takso- bussi. Taksobuss on mõeldud teenindama kihnlasi argitoimetuste paremaks korraldamiseks.

Kuidas süsteem toimib? Taksoliini teenindab OÜ

Pärnu Takso. Tegemist on nõudeliiniga, kus Kihnust minnes tuleb taksobussi kasutamise soov anda edasi praami piletimüüjale, kellel on õigus takso vastu tellida Munalaidu. Oluline on, et kui oled takso vastu tellinud, seda ka kasutad, sest tühisõitude tekkimisel lõpetatakse taksobussi tellimine Munalaidu.

Pärnust lõunasale praamile sõites pead taksovajaduse registreerima Pärnu Takso dispetšeri telefonil 1200 või 44 39 222. Takso väljub Pärnu hotelli hotellipool- sest küljest kell 13.30 peatustega Bussijaam, Jannseni ja Vana-Pärnu. Pileti hind on sama, mis liinibussil. Soovin head kasutamist!

Ingvar Saare,
Kihnu vallavanem

MAI VALLAVALITSUSES

◆ Kinnitati Kihnu valla toetusfondi kasutamise korra tingimustele vastav Anu Saare organiseeritud Kihnu Kooli lõpuklassi reisi-ks eraldatud toetuse kasutamise lõpparu-
anne.

◆ Kihnu Majanduse Osaühingule anti viieks aastaks tasuta kasutusse Kiäräba lauter Sääre külas, Tervisekeskuse õueala ja Põllu katastriüksuse vaheline ca 1, 0 ha suurune rohumaa ja Mõisasüdame Linaküla külas. Maatükid anti kasutusse loomade karjatamiseks ja põllumajanduslikuks tootmiseks (heina kasvatamiseks), tagamaks nende hooldatus.

◆ Sihtasutusele Kihnu Kultuuriruum anti luba 12.-14. juulil 2013 korraldada Kihnu sadama territooriumil festival Kihnu Mere Pidu.

◆ Kaitseliidu Pärnumaa Malevale anti luba korraldada väliharjutus Kihnu sadama, vana päästetepoo ja Kurase ristmiku terri-
tooriumil ajavahemikul 17.-19. mai 2013.

◆ Kinnitati kuueliikmeline Kihnu Kooli di-
rektori vaba ametikoha täitmiseks korraldatava konkursi komisjon. Komisjoni kuu-
luvad Ingvar Saare- Kihnu Vallavalitsuse esindaja, komisjoni esimees, Mare Mätas-
Kihnu Vallavolikogu kultuurikomisjoni esi-
mees, Ago Laos- Kihnu Kooli hoolekogu esindaja, Taivi Laos, Ly Leas- Kihnu Koo-
li õppenõukogu esindaja ja Paal Põlluste-
Kihnu Vallavolikogu esimees.

◆ Kuulutati välja konkurss Kihnu Kooli direktori vaba ametikoha täitmiseks. Do-

kumentide laekumise tähtaeg on 10. juuli 2013.

◆ Kuulutati välja lihtmenetlusega hange „Kihnu Suaru sadama tehnosüsteemide projekteerimine“.

◆ Muudeti Kihnu Raamatukogu nõukogu koosseisu- nõukogust lahkus senine esi-
mees Joel Sang, tema asendajaks kinnitati Maie Aav. Veel kuuluvad Raamatukogu nõu-
kokku Katrin Kumpan ja Maie Oad.

◆ Seati kaks tähtajatut sundvaldust Elektri-
levi Osaühingu kasuks:

1) kinnisasjale, mille koosseisu kuulub ka-
tastriüksus koha-aadressiga Kordoni, Lem-
si küla ja

2) kinnisasjale, mille koosseisu kuulub ka-
tastriüksus koha-aadressiga Merimetsa,
Lemsi küla. Sundvaldused seati elektriliitu-
misehitise rajamiseks.

Kinnitati ka projekteerimise tingimused elektriliitumisehitise rekonstrueerimise ja laiendamise projekteerimiseks

◆ Lihtmenetlusega riigihanke „Kihnu Sua-
ru sadama tehnosüsteemide projekteeri-
mine“ edukaks pakkumuseks kinnitati OÜ
Klotoid tehtud pakkumus.

◆ Tunnistati kehtetuks Kihnu Vallavalitsu-
se 9. mai 2007 määrus nr 2 „Heakorrakon-
kursi läbiviimise kord“.

◆ Elektrilevi Osaühingule väljastati ehitus-
luba Kordoni eramu (Lemsi küla) elektriliit-
umisehitise laiendamiseks ja rekonstruee-
rimiseks.

Kihnu pühakoja remont jätkub

Head kihnlased, nagu te olete märganud, et meie pühakoja remont on jätkunud ka sel aastal. Maoaasta eesmärgiks on kiriku värava, trepi, akende restaureerimine ja sisehoovi korrastamine.

Akende taastamist viib läbi muinsuskaitseinspektori omav firma Art Brothers, kel on pikaajaline kogemus restaureerimistööde korraldamisel ja läbiviimisel. Seekord on mõeldud ka saare noorema põlvkonna huvi tekitamisele eelnevate põlvde loodud vara säilitamiseks ja praktiliste oskuste omandamiseks. Noorte poiste ja tüdrukute huvi äratamine puutöö vastu nii teoorias kui ka praktiliste oskuste omandamine annab neile kindlasti teadmise ja kogemuse, et ka väga halvas seisukorras olevat puuakent või -ust on võimalik taastada ja töökorda seada.

Kihnlased saavad tööde lõppemisel kogeda, et korda tehtud uks või aken on esteetiliselt ja inimläheduselt mitu korda parem otsus kui puuakna väljavahe tamine plastakna vastu. Elu ja praktika on näidanud, et puuaknad säilivad sajandeid, kui neid hooldada, kuid plastakna eluiga piirub ainult paarikümne aastaga. Kiriku akende kordategemine on sõnum kogu kogukonnale, et iga uus asi pole vanast parem, vaid vana ese on see, mis kannab enesest sidet möödunuga.

Akende restaureerimise ettepaneku tegi möödunud aastal kirikuristi ja torni valimise pidulikult õhtusöögil Rannametsa Valdo, kes kutsus üles Kihnu elanikke ja suuremaid suguvõsade toetama kiriku akende remonti. Täna on oma nõusoleku andnud järgmised suguvõsa esindajad: Valdo Palu, Evald Lilles, Arvo Saare, Olavi Mätas ja Annely Akkermann. Kirikul on kaheksa akent, puudu on veel kolme akna raha. Toe-

Poisid kiriku akna tappimist lõpetamas.

ARVE REKVISIIDID ON JÄRGMISED:

taastamisfondi Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku arvelduskonto number Danske Bank's on
332092480005 / IBAN EE353300332092480005
 Ühe akna korda tegemise kulud 1200 eurot +km

tajate, kes on annetanud vähemalt 1200 eurot, meelepidamiseks paigaldatase kiriku aknaraami sisepinnale väike tänaplaat, kus EAÖK kirikupea ülipühitsetud metropoliit Stefanus tänab annetajaid.

Kõigile on juba teada, et meie saart külastab tänavu 9. septembril meie vaimne isa, hingede hoidja ja valitseja Konstantinoopoli patriarhaadi patriarh Bartholomeus. Tema pühaduse külastäigu ajal pühitsetakse sisse kiriku värav, trepp ja aknad ning kõiki toetajaid kutsutakse saare rahvama ja tänulõunasöögile ja rahvuslikust peost osa võtma.

Kutsun kõiki üles panustama meie esivanemate poolt püstitatud ja läbi sajandite hoitud pühakoja taastamisse.

Oleme väga tänulikud toetavale suhtumisele ja tahaks ära märkida, et Kihnu vallavanem Ingvar Saare ja volikogu esimees Paal Põluste on oma suure töökoormuse kõrval alati valmis käed külge lööma ja lahendusi välja pakkuma. Loomulikult tuleb kõrgelt hinnata Enno Tšetšini suuremeelsust ja mõistmist, kes on

võimaldanud oma Puukoi puutöökoja ruume kasutada. Suur aitäh!

Kes soovib ja leiab jõudu kiriku remonti toetada, siis avatud on ülipühitsetud metropoliit Stefanuse arve Kihnu kiriku toetamiseks.

Laupäeval, 9. juunil korraldas Linaküla rannas Kihnu kiriku toetuseks vabahoürituse, kus koguti pühakoja toetuseks üle kolme tuhande euro. Loodan, et laekub lisa. Selle raha eest on planeeritud kirikutrepi kordategemine. Üritus näitas, et inimestele läheb korda sakraalhoonete kordasaamine. Suured tänud Tiidu Marile, Salme Mätasele, Taivi Kotile, Veera Leasele, kes aitasid üritust läbi viia ja olid igati toeks.

Läbierinevate üritustekorraldamise ja inimeste kaasamise suudame oma eesmärgi täitumiseni jõuda tunduvalt kiiremini, kui keegi eales oleks osanud arvata.

Selleks kõigile vaimujõudu ja meeledkindlust pühakoja toetamisel.

Viljo Vetik,

Eesti Apostliku Õigeusu kiriku valitsuse liige,
Saare talu peremees

Hulkuvatest ja ohtlikest koertest

◆ Hulkuvad ja hammustavad koerad on jätkuvalt Kihnu valla murelaps. Igal nädalal on kuulda, kuidas kellegi “kutsa, kes mitte kedagi ei ründa ega hammusta”, uriseb möödakäijate peale ja naksab neid. Kui teile tehakse selline märkus, et pange oma koer ketti, sest ta ei saa vabas ruumi ise hakkama, vaid muutub kurjaks, siis palun tehke seda! Pole vaja oodata, et suurem õnnetus juhtuks!

Tuletan koeraomanikele veel meelde, et oma koera tuleb hoida oma kinnistul. Kui keegi ütleb, et “koer oli siinsamas maja lähedal, ei käinud kuskil kaugel”, siis juba see, kui ta omapäi liigub avalikul teel või naabri kinnistul, on ilma järelevalveta hulkumine, mis ei ole lubatud.

Ei ole normaalne, et Kihnus jalgsi või jalgrattaga ringi liikudes hüppavad põõsast välja suured koeravolaskid (või ka väikesed penid) ja peab lihtsalt lootma, et loom ei ole mõnda väga kurva lõpu-ga mõtet pähe võtnud. Täiskasvanud inimene suudab ennast veel kaitsta, aga mis juhtub siis, kui looma teele satub laps? Kuulete isegi meediast, kui kurbi tagajärge on pealtnäha vaikselt ja vabad koerad tekitanud.

Võtke seda manitsust tõsiselt ja olge oma neljajalgsete vastu ausad peremehed... või loobuge neist. Kui nüüd küsite, kelle koerad siis on need, kes naksavad (vabalt ringi liikuvaid koeri on ju päris mitmeid), siis viimased murekurtjad räägivad, et teelõigul Kivirängast kuni Sigatsuaru sadamani on vähemalt kolm koera (nii suuri kui väikeseid), kes jalakäijaid kimbutavad.

Koerad on Kihnus ajast aega oma elu elanud. Aga nagu inimesed, tuleb ka need koerad, kes teistega koos olemisega hakkama ei saa, eraldi hoida. Palun tehke seda!

Ingvar Saare, Kihnu vallavanem

Kihnu pärimust koguma

◆ Järgnevatel suvekuudel on plaanis kaheksaliikmelise välitöörühmaga tulla Kihnu pärimust koguma. Rühm koosneb Tartu Ülikooli tudengitest. Tööd on suunatud paikondliku unenägude alase pärimuskultuuri kogumisele ja toimuvad kahes jaos.

Esimene välitöö toimub 17. juunist 23. juunini ja teine 26. augustist 1. septembrini. Konkreetne eesmärk on uurida, kuidas unenägusid Kihnus tõlgendatakse. Folkloristika magistrandina olen huvitatud Kihnu rahvausu uurimisest, mille põhjal kirjutan ka oma lõputööd. Varasemalt on Kihnust kogutud pärimuse põhjal valminud bakalaureusetöö vaimudega seondvatest uskumustest. Kogutud materjalid antakse üle Kihnu muuseumile ja Eesti rahvaluule arhiivile.

Jaan Sudak,

Tartu Ülikooli folkloristika magistrant

MAI VALLAVOLIKOGUS

◆ Võeti vastu heakorrakonkursi „Kenä kodo” läbiviimise kord. (Kihnu vallavolikogu ja vallavalitsuse määrustega saab tutvuda Riigi Teataja veebilehel).

◆ Võeti vastu Kihnu valla põhimääruse uus redaktsioon (tutvuda saab Riigi Teataja veebilehel).

◆ Revisjonikomisjoni esimeheks valiti Valdo Palu ja liikmeks Evald Lilles. Kihnu vallavolikogu revisjonikomisjon on kolmeliikmeline, lisaks eelnimetatutele kuulub komisjoni veel Maire Havik.

◆ Majanduskomisjoni esimeheks valiti Heli Nazarov. Majanduskomisjoni kuuluvad veel Paal Põlluste, Jaanus Jürivete, Maire Havik, Ülle Püüa ja Evald Lilles.

Hoidkem elus ajaloolisi kohanimesid

Kiiresti muutuv asjade maailmas ei kesta pärimus kuigi kaua. Keeles aga võib teave olnud aegadest säilida aastasadu, peegeldada kunagist eluolu vägagi kaua. Just kohanimed aitavad hoida mälestust endisest elulaadist, kaugelest inimestest, nende tegemistest.

Nii Kihnus kui Manijas muudeti veneaja lõpus külade piire ja nimesid, nii mõndagi neist ähvardab oht kaduda ajaloo hämarusse.

Sestap kutsusid Kihnu Kultuuri Instituut ning Kihnu Kielekoda lehekuu keskpäigas kihnlasi päid murdma endiste kohanime taastamise ja ka uute kasutuselevõtu üle. Rahvamajja kogunes paarkümmend huvilist, teine niipalju arvamusi saabus Manijalt ja Kihnust. Need olid kirjas küsitluslehtedel.

Paaritunnilise peamurdmise järel selgus, et päris mitmes küsimuses ollakse ühte meelt. Nii kohalviibijad kui kirjasaatjad arvasid, et taastada tuleb ajaloolised külanimed: Mõisakülä, Turukülä, Ljõnakülä, Siärekülä, Ruõtsikülä ning Lempsi. Nende külade puhul, kus nimekujus on juba „küla“, pole õige veel teistkordselt lisada sõna „küla“, nagu see on praegu kirjas kaartidel ja ametlikes dokumentides. Sadamate puhul valitses samuti üksmeel, et analoogiliselt teistele Eesti saarte sadamatele (Kuivastu, Roomassaare,

Sviby, Ringsu jne) ei peaks sadama nimetus lähtuma saare nimest, vaid siiski sadama enda kohanimest. Seega on ümarlause soovitus nimetada edaspidi Kihnu sadamat Suaru sadamaks ning Manija sadamat Tjakulao sadamaks. Ning veel üks kohanimi jäi kokkutulnute üksmeelsele sõelale. Selleks on soov säilitada praegu Kihnu „Keskuseks“ nimetatud teeristi ajalooline kohanimi „Arumäe“.

Küsimusele, kas 1933. aastal kihnlastega asutatud naabersaare kõige õigem nimekuju on Manilaid, Manija või Manõja, vastas rõhuv enamik arutlejaid, et valida tuleks viimane, seega kihnukeelne Manõja. Siit edasi areneski mõttevahetus teeviitadeni, mis võiksid edaspidi olla kihnukeelsed. Eks ikka selleks, et toetada kadumakipuvat murdekeelt ning rõhutada kihnu kultuuri omapära. Arvati, et neil puhkudel, kui kihnukeelne sõna erineb äratundmatuseni eestikeelsest, võiks viidale lisada sihtmärgi pildi. Näiteks viidast „Puaek 5km“, millel tuletorni pilt, saavad ju kõik maailma rahvad aru!

Arutelu jõudis keerulismasse faasi siis, kui kõne alla tuli kolhoosikorra „viljastavates tingimustes“ kerkinud asumi nimi. Praegu on see administratiivselt Lempsi küla all, mis ajalooliselt asub ca 1,5km kaugusel ning mis riiklikus kohanime registris on kihnlaste arvates

vale kirjutusega „Lemsi“. Kuni Teise ilmasõjani oli tänase sadamaküla alal vaid kaks talu: Lossi koos samanimelise tuuleveskiga ning Suaru. Siin asus ka tsaariaegse piirivalvekordoni maja ning Suaru sadam. Vallavalitsuse esindaja Enno Kaare arvas, et planeeringute koostamisel ja omavalitsuse asjaajamisel oleks parem, kui sadamaküla oleks eraldi üksusena tähistatud. Kas aga see peaks olema nimetatud Suaru sadama ning endise Suaru talu järgi Suarukülaks, selles enamik kohalviibijaid kahtlesid. Äkki aitab nimeleidmise võistlus?

Täiesti lahtiseks jäi ka mõttevahetus Kihnu ning Manija ümbruses asuvate laidude nimekuju üle. Ümarlauseisukoht kujunes selliseks, et peaks veel kord kokku tulema ning koos kihnu meesperega asja arutama. Puutuvad ju mehed meretööl laidudega palju enam kokku ning oskavad seetõttu ka paremat nõu anda.

Kuna üleriigilisele kohanimede komisjonile saab ettepanekuid teha vaid kohalik omavalitsus, siis tahaks loota, et Kihnu ja Tõstamaa vallavalitsused lähevad teemaga edasi. Võetagu meie eeltööd vaid katsena teada saada, milliste nimede puhul Kihnu kultuuriruumis elavad inimesed kõige rohkem korrastamist ootavad.

Mark Soosaar,
Kihnu Kultuuri Instituut

Kihnu saare kõegõ kangõmad

25. mail toimus Kihnu rahvamaja korraldatud tervisepäev „Kihnu kõegõ kangõmad“, millest võtsid osa Pämumaa Spordiliit, Pämumaa Tervisenõukogu, Pämumaa Maakoolide Spordiliit, sporditöötajad ning edendajad Pämumaalt ning kihnlased nii saarelt kui ka mandrilt.

Tervisepäeva eesmärk oli arendada ja tugevdada spordiga tegelejate koostööd kultuurilise-sportliku tegevuse kaudu ja selgitada välja parimad sporditöötajad ja kohalikud sportlased ning Kihnu kõegõ kangõmad.

Ürituse raames toimus seminar teemal „Tervislik sümine ning liikmine“. Loengus töötati läbi Eesti Toitumisteraapia Assotsiatsiooni toitumispüramiid, mis on mitmekülgse toitumise aluseks. Püramiid sisaldas erinevaid toiduainete gruppe ning igale grupile vastavaid koguseid, mida päeva jooksul tuleks tarbida: kõögiviljad, puuviljad, täisteravili, rasv, kaunviljad, kala, kana, liha, piimatooted.

Lisaks sellele räägiti vee tarbimisest, liikumisest ning D-vitamiini olulisusest.

Arutleti selle üle, millised on aegunud arusaamad toitumises, millega arvestamist enam oluliseks ei peeta.

Praktilise harjutusena määrati suhkrukoguseid erinevates toodetes. Räägiti suhkru ohtlikkusest ning selle varjatud olekust toidus.

Pärast seminari tutvustati osalejatele uut tantsulist fitnessstreeningut – zumbat.

Zumba eesmärk pole treeneri perfektne järgimine, vaid oma oskustele ja võimetele vastav pingevaba liikumine kaasahaarava muusika saatel. Zumba sobib kõigile vanusest ja soost sõltumata ja põhieesmärk on tõsta füüsilist toonust emotsioonide vallandamise käigus.

Treeningprogramm sisal-

dab tuntud ja vähemtuntud ladina-ameerika tantsude elemente ja lihaskoormust tõstvaid aeroobikaelemente ning kogu treening kulgeb 10 - 15 erineva tantsuloo saatel. Pärast tutvustust said kõik soovijad osa võtta pooltunnilisest zumbatreeningust.

Sportlik programm ja jalakeerutus

Sportlik programm algas pärast zumba tantsimist. Võisteldi viies vanuseklassis: noored, naised, naisveteranid, mehed ja meesveteranid.

Võisteldi kuulitõukamisõs, kaugusõ kargamisõs, lühikese mua juõsmisõs, sõudmisõs, laskmisõs ja pikema mua juõsmisõs. Päevase sportliku osa lõpetas kombineeritud teatevõistlus kihnlaste ja külaliste vahel.

Õhtust programmi alustati päevaste alade autasustamisega ja kuulutati välja viis Kihnu kõegõ kangõmat ning tänati ürituse korraldusmeeskonda.

Kihnu kõegõ kangõmaks nooreks sai Raimo Karjam, naiseks Avely Sutt, meheks Teet Sandel, naisveteraniks Veera Leas ja meesveteraniks Tarmo Laos.

Kombineeritud teatevõistluse võitsid külalised.

Õhtut sisustasid folklooriansambel Kihnumua ja rahvamajanaissambel tantsukavaga ning jalakeerutuseks pakkusid muusikat ansambel Untsakad ja lõõtsamängijad.

Tantsu vaheajal toimusid võistlused käesurumisõs, vägikaikaveos ja sõrmõtõmbamisõs, kus osavõtjaid ja kaasaalajaid oli väga palju.

Vägikaikaveos sai Kihnu kõegõ kangõmaks naiseks Merike Mätas ja meestest jäid esimest kohta jagama massakad Keito ja Kaijo Killing. Sõrmõtõmbamises Kihnu kõegõ kangõmaks naiseks sai Veronika Tšetšin ja meheks Sven Sepp. Käesuru-

misõs sai Kihnu kõegõ kangõmaks naiseks Merike Mätas ja meheks massakas Kaijo Killing.

Koostöövõrgustiku tervisepäeva üritusega jäid rahule nii osalejad, külalised kui ka pealtvaatajad.

Ettevõtmine elavdas ter-

visespordiga tegelemist, tugevdas sõprussuhteid spordihuvilistel ja tutvustas kohalikku kultuuri.

Loodame, et Kihnu kõegõ kangõmad saab traditsiooniliseks sündmuseks Kihnu saarel.

Veera Leas

Üks imatuma lahe kooliekskursioon

Kuna kooliaasta hakkas lõppema ja eksamid olid tulekul, kulus Kihnu Kooli õpilastele ära üks mõnus ekskursioon Lõuna-Eestisse.

Reisisihiks sai seekord Tartu ja kõik, mis sellest lõuna poole jääb. Sai käia teatris, vaadata mammuteid, uudistada maanteemuuseumi, imetleda Vene-Eesti piiri ja seda ka ületada ning samuti sai pilk heita kodumaale Suure Munamäe torni tipust. Nüüd aga kõigest järgemööda.

Reis algas laupäeva hommikul. Vihmasel hommikul oli Kihnust tulemas omajagu õpilasi koos õpetaja Anuga. Mina ja õpetaja Ragnar liitusime reisiseltskonnaga juba Pärnus, kus lapsed pääsesid Maximasse ostma kõike head ja paremat, mida pikal sõidul vaja võib minna. Üldiselt maiustusi ja toitu.

Kui lapsed bussis ja üle loetud, siis võis reis lõunasse alata.

Bussijuht Kalju oli samuti tuttav, sest tema oli ka eelmise aasta ekskursioonil roolikeeraja. Sinises bussis oli meil ka võimalus nautida jahedat õhku ning kaasavõetud plaatidelt muusikat.

Koopad, mammutid, muusikal ja tähetorn

Esimeseks sihtkohaks sai Helme, kus me külastasime varemeid ja ka koobast, kus lapsed said endast liivakivile märke maha jätta. Samuti oli koopas jahe õhk, mis oli mõnusaks vahelduseks väljas valitsevale palavusele. Kui koopad olid avastatud ja märgistatud, jätkus sõit söögi suunas.

Esimene toidukord oli meil Rõngu koolis ning peale sööki nautisime olustikku, sest seal peeti kodukandipäeva, kus toimusid laat ning murumängud.

Me aga kahjuks ei saanud sinna kauaks jääda, sest meid ootas buss, mis oli valmis meid viima Tartusse.

Tartust astus bussile veel üks õpetaja, kel nimeks Laura ning seejärel külastasime Jääaja Keskust. Seal saime aimu planeedi ajaloost, elust pimedas koopas ning nägime aukartust äratavaid loomi, kes kunagi meie maalapil on ringi kõmpinud. Meil oli ka teejuht, kes tutvustas eksponaate ning aegajalt vaatas meile seintelt teleriekraanidele.

nidelt vastu Tanel Padar, kes erinevates vanaaegsetes riietes näitas, kuidas elu vanasti käis. Kui need kolm korrust olid läbi vaadatud, jäätised söödud ning Saadjärv üle vaadatud, liikusime tagasi Tartusse.

Seal oli kõigil võimalus linna peale minna ning kui kell sai seitse, oli kõik see mees istunud Vanemuise saali,

Selliste elektriautodega me ringi kimasimegi.

kus algas etendus nimega "Grease". Etendus oli väga tore ning meeldis meile kõigile.

Pärast seda oli väljas juba hämar ning liikusime bussiga esimesse ööbimiskohta, milleks oli Tõravere tähetorn. Kuigi tund oli hiline, tehti meile sealgi väike ringkäik ning seejärel said kõik nautida pikali viskamist või Eurovisiooni, mõni koguni mõlemat korraga.

Seebibuut, tsäimaja ja suuliim

Järgmisel hommikul korjasime oma kodinad kiirelt kokku ja jätkasime oma reisi rõõmsalt. Ilm oli jätkuvalt ilus ning ees ootas veel palju põnevaid, mida näha.

Üheks selliseks kohaks sai maanteemuuseum. Seal olime pikka aega ning selle aja sees näidati meile põhjalikult, millised märgid piirasid vanaaegseid liiklejaid ja mida mööda ja millega inimesed liikusid. Hiljem saime sõita väikeste elektriautodega mööda pisikest linnamudelit ning saime proovida, mis tunne on autoga üle katuse veereda. Pärast ringkäiku sõid osad jäätist ja siis juba naasesime bussi.

Päeva jätkudes kohtusime Kauksi Üllega, kellega koos külastasime Setomaal üht toredat majapidamist, mille lähedal oli püha hiis, mida sealkandis Jumalamäeks kutsuti. Seal räägiti meile sellest kohast ning kui jutt läbi, siis läksime väikesesse majja nimega Seebibuut, kus taluomanik müüs meile oma tehtud seepe.

Kogu kamp põgenes vihma eest väikesesse majakesse ning asus elu hinnaga nuusutama kõikvõimalikke seepe ning neid ka ostma. Kui asjad käes, kiirustasid lapsed bussi tagasi, sest hakkas mõnusalt sadama ja vätku lööma. Paar inimest muidugi ei kiirustanud bussi jõudmisega, vaid nautisid looduse jõude endi ümber. Ka bussijuht aitas sellele kaasa, sõites läbimärgadest reisisellidest naljaviluks pisut eemale.

Kui kõik kuivad ja mitte-nii-

Maikuus oli Lõuna-Eesti järvede vesi usumatult soe, eriti mõnus oli Kirikumäe järvesi.

kuivad olid pardal, liikusime edasi juba toidu poole, sest kõhud olid tühjad. Süüa saime Värska tsäimajas kohalikku seto rahvustoitu, milleks oli „paks pudor“ ja „suuliim“. Nimest hoolimata oli tegemist vägagi maitsva lõunaga ja paljud tõstsid ka teise kausitäie. Tsäimaja hoovil oli ka aedik koos loomadega. Seal rohtu sööv hobune sai õpilaste tähelepanu osaliseks.

Päevake veeres edasi ja samamoodi ka meie sinine buss. Kuna kraadiklaas näitas 29 ja vahepeal koguni 32 soojakraadi, anti lastele võimalus Lämmijärves end vees märjaks kasta ning seejärel juba võeti suund jällegi poe suunas, kust osteti kaasa kõik õhtuks vajalik. Grilliks vorstid ja salatiks kurgid ja kõik muu bussis, võttis bussijuht suuna Kirikumäele, kus asus meie teine ööbimiskoht.

Tegemist oli suure kauri kohaga järve ääres, kus õue peal asus palju väikseid kolmnurkseid majakesi. Nendes paigutati kõik reisisellid. Köögis sai toitu valmistada ja meil oli ka grilliplats, kus tegime lõket ja õgisime tühja kõhuga õpetaja Ragnarit küpsetatud vorstikesi koos õpetajate Anu ja Laura valmistatud salatiga, leiva ja kõige muuga, mis laual lei-

dus.

Kui õhtu muutus pimedamaks, istusime lõkke ääres ja mingil ajal asusime ka oma asemetele pikali, et järgmiseks päevaks jõudu varuda.

Suplused, laulud ja kõrged tornid

Kolmanda päeva hommik oli päikesepaisteline ja tuulevaikne. Suurel rohelisel platsil sammusid kaks kassi, kes nautisid vaikust.

Korraga aga kõlas vaikselt hommikus pannil ja kulbi tekitatud heli, mis andis märku hommikusöögi valmistamisest ning seejärel vajusid õpilased hommikusöögilaua äärde. Vahepeal olid õpetajad valmistanud hommikueine. Söögiks olid külmad vorstid ja soe puder koos moosiga ning hunnikute viisi võileibu ja juustusaiu. Kõhud head ja paremat täis pugitud, pesi ja kuivatas igaüks oma taldriku ja tassi, siis pakkisime asjad ja vurasime peale väikest bussiga seotud viperust juba tagasi kodu poole.

Enne muidugi külastasime Suurt Munamäge. Seal nägime kõik oma silmaga, kui kaunis see meie kodumaa ikkagi on. Peale kõrgustes turnimist sõime torni all jäätist ja seejärel jätkus meie bussisõit.

Tee peale jäid veel ka Vastseliina varemed ning ka Meremäe vaatetorn, kuhu kõik agaralt ronisid. Kunakolmandal päeval ei olnud enam suuremaid sihtkohti, oligi bussisõitu rohkem. Meeleolu oli ikka ülev, mis sellest, et osad magasid.

Teel said õpilased veel kord võimaluse Rõuge suurjärve ujuma minna ja jäätist süüa ning bussis hakati koguni laulma. Tee viis meid aga lõpuks Pärnusse tagasi, kus mina ja õpetaja Ragnar lahkusime reisiseltskonnast.

Seetõttu ei oska ma ette kanda, mis pättustega lapsed edasipidisel koduteel hakkama said.

Kindlalt võin aga seda väita, et kõigile meeldis see reis ja kõik olid väsinud, kuid õnnelikud.

Kolme päeva jooksul sai näha palju ning ma loodan, et see reis jääb meelde pikaks ajaks. Mälestusi aitavad hoida ka muidugi pildid facebookis.

Kokkuvõtteks ütlen, et tegu oli tõepoolest toreda reisi ja ning ütleks suure tänu neile, kes selle korraldasid ja aitasid sellel teoks saada. Ning suur tänu, et ka minu kaasa vedasite. Ehk järgmisel aastal jälle.

Lauri Leas,
Kihnu kooli vilistlane

Pärimusku

Astapäevad tagasi sai Kihnu saarelt alguse traditsioon, mille eesmärgiks oli saarte laste pärimuskultuurialaseid tegemisi laiemale üldsusele tutvustada. Selle torema mõtte algatajateks ja tublideks täideviijateks olid Kihnu Kooli õpetajad Hilma Kerbak ja Külli Laos. Kohe mõlgutati mõtteid ka sellest, et ettevõtmisest võiks saada traditsioon, mis rändaks mööda saari ringi. Tänu muhulaste nõusolekule teatepulk enda kätte võtta läkski üritus liikvele.

Selle aasta 24.-26. mail toimusid II Saarte Laste Pärimuskultuuripäevad Muhus. Kohal olid peaaegu kõik eelmisel aastal Kihnus käinud rühmad: Muhu, Mustjala, Prangli, Virtsu. Ainult hiidlased jätsid tulemata. See-eest olid saarlased kahekordse esindatusega väljas: Mustjala oli endaga kaasa toonud ka Leisi folkloorirühma. To-

Ohutuslaagris kindel esikoht

22.-23. mail toimus Vango puhketalus Kabli ranna lähisel Pärnumaa kuuendate klasside õpilastele mõeldud Ohutuslaager nimega KEAT ehk Kaitse End Ja Aita Teisi!

Kihnu kooli 5.-6. klassi õpilased võtsid ka sellest üritusest osa ja kui üle-eelmisel aastal said Kihnu lapsed 3. koha, siis seekord õnnestus võtta kindel esikoht! Kokku võttis osa 20 kooli ja 22 võistkonda.

Võisteldi kahel päeval ja esimesel päeval oli kokku 22 punkti, mis tuli lastel läbida ja kus oli vaja teha erinevaid ülesandeid ja pidada võistlusti.

Peab tunnustama, et meil läks ikka kohe väga hästi ja lapsed olid väga trahid ja tublid igal alal ja seda terve päev.

Lapsed said näidata oma teadmisi ja oskusi esmaabi

Meeskonnatöö tõi kindla esikoha!

andmisel, teatevõistlusel, kummipaadiga sõites, loomide ära tundes, tuletõrje tea-

tevõistlustel ja veel paljudes erinevates ülesannetes. Iga kool pidi ka tegema ohutus-

teemalise etenduse ja selle teistele õhtul ette kandma.

Kihnu lapsed etendasid „Saabastega kassi“, kus Kaisa ja Kevin said eripreemiad.

Õhtul tuli lastele esinema ka meie värske superstaar Rasmus Rändvee, pakuti torti ja õhtu lõpetas ilutulestik.

Teisel päeval peeti tuletõrjeolümpia, mis koosnes samuti 22 erinevast alast ja selle päeva parimad olid jälle Kihnu lapsed.

Kokkuvõttes oli väga hästi organiseeritud üritus, lastel oli väga lõbus, esikoht ja auhinnad tegid need kaks päeva veelgi eriliseks. Kihnu kooli jääb kaunistama suur klaasist karikas!

Karika töid koju: Kaisa, Matias, Kevin, Maarjel, Liis, Ivar ja Keitlin ja lastega oli kaasas õpetaja Ragnar, kes oli ja on laste üle väga uhke.

Õpetaja Ragnar

ultuuripäevad Muhu saarel

re oli tõdeda ka seda, et väikese Prangli saare esindus oli jälle kohal. Pettumuse valmistasid ruhnlased ja vormsilased, kes ka sel aastal kohale ei tulnud.

Kolmepäevase ürituse südameks oli Muhu põhikool, kus toimusid kontserdid, simmanid, õpitoad, majutus ja toitlustus. Kool on suur ja ilus, ehitatud 1970-ndatel pea 240 õpilasele, väga ratsionaalse arhitektuurilise lahendusega ja hästi hoitud. Hetkel õpib Muhu põhikoolis 87 last.

24. mail, ürituse esimesel päeval, tervitas Muhu saar külalisi ilusa, aga saarele omase veidi tuulise ilmaga. Ürituse avasõnad ütles vallavanem, kes tundis siirast heameelt selle üle, et saarte (täiskasvanute)folklooripäevade kõrvale on tekkinud väikene sõsar ja soovis üritusele jõudu edasikestmiseks. Esimene õhtu oli kõigile sis-

Fotod: Anne Keerd

seelamise, taaskohtumise ja tutvumisõhtu.

25. mail toimusid õpitoad, kus sai professionaalide käe all õppida muhu tikandit, ehtsast kadakast võinoa valmistamist, lõngast koduvaimu meisterdamist, muhu stiilis pesulõksude kaunistamist, algupärase muhu laulu laulmist ning muhu traditsiooniliste tantsude õppimist. Peab mainima, et Kihnu lapsed olid väga usinad ja jõudsid osaleda pea kõigis õpitubades ning valmistada omale mitu muhupä-

rast meenet. Teise päeva õhtu tipphetkeks oli suur folkloorikontsert. Kõik rühmad esitasid oma kodukoha rahvatantse-, laule- ja ringmänge. Õhtule andis värtsi külaliserühm Lätist, kes esitas väga särtsaka tantsukava.

26. mail näidati kõigile kohalolijatele Muhu saart. Kõige meeldejäävana mõjus kindlasti Tihuse hobuturismitalu külastus, kus särtsakas vanaperemees viis meid oma hobukalessidega tunniajalisele ringsõidule, aga saime näha ka Üügu kõrget

pankrannikut, Koguva küla vabaõhumuuseumit, pooleliolevat „uisku“ Koguva jahisadamast ja Eemu tuuleveskit.

Kogu pärimuskultuuripäevade üritus Muhus oli suurepäraselt organiseeritud, pererahvas väga lahke ja vastutulelik, kokatäidid oskasid sama maitsvaid toite valmistada nagu meie Talvi ja Merike, ka kokkulepe taevataadiga pidas vett, kes kinkis nendeks päevadeks suurepärase ilma.

Järgmisel aastal kohtutakse Saaremaal Mustjalas.

Suur tänu muhulastele külalislaskuse eest! Kiidusõnad Kihnu lastele, kes olid väga tublid esinejad ja pidasid end reisil suurepäraselt üleval! Suur tänu ka Küllile ja Hilmale, kes õpetavad lastele kihnu laulule ja tantse!

Nõlvaku Evi,
kaasreisija

Muhu pärimuskultuuripäevadel

Kui Kihnu kooli õpetajate toa seinale ilmus teade, et 3. juunil on Anu ja Laura on Kuul, siis tekitas see esialgu elevust, kuidas nad keset koolipäeva Kuule pääsevad.

Kuid peagi selgus, et sel päeval on spordipäev ja õpetajad Anu ja Laura on kuulitõuke kohtunikud.

Kokkulepitud päeval toimusidki Kihnu koolis ja lasteaias spordivõistlused. Koolilapsed võistlesid erinevates vanuseklassides ja võistlusalasid oli viis: kuulitõuge, pallivise, 60m jooks, kolme ringi jooks ja kaugushüpe. Lasteaialapsed võistlesid omavahel suure mängulustiga ja nende jaoks toimus pallivise ja 30m jooks.

Päraste võistlust mindi ühiselt sööklasse lõunat sööma ja õhtul toimus rahvamajatusel muruplatsil ühine lõkkeõhtu vorstide grillimisega.

Samas toimus ka osavõtjate autasustamine. Erinevate

võistluslase võitjad said I koha eest kullakarva medali.

Parim poiss ja parim tüdruk, kellel esikohti oli kõige enam, kuulutati üldvõitjaks ja neile oli ette nähtud huvitava kujundusega karikas.

Tütarlastest sai nelja esikohaga karikaomanikuks Angelika Buschmann ning poisitest sai viie esikohaga nimetatud auhinna Kristjan Tõeväli.

Tore oli näha noori oma auhinna järele tulemas, rind läikivaid sini-must-valge lindi otsas rippuvaid kuldseid medaleid täis! II ja III koha saanud said kaunilt kujundatud diplomi, millel kirjas lisaks kohanumbrile ka tulemus.

Ilmataat soosis nimetatud ettevõtmist, õnneks ei sadanud piiskagi vihma. Osalejate hinnangul läks spordipäev väga hästi korda ja järgmisel õppeaastal jätkame. Tänu osavõtjatele ja õpetajatest kohtunikele!

Õpetaja Urmas

Jalgpalli suvelaager kujunes väga sisukaks

10.-14. juunil toimus Kihnus koostöös Eesti Jalgpalli Liiduga esimene jalgpalli suvelaager, millest võttis osa 14 last treenerite Egon Tintse ja Ragnar Anniko juhendamisel.

Suvelaager oli väga sisukas ja päevad olid pikad - hommikul 10st õhtul 17ni.

Laager toimus Kihnu vana rahvamaja platsil, kus lapsed õppisid jalgpalli erinevaid tehnikaid: söötmist, löömist, triblamist, audi sisemisest ja veel palju muud ja huvitavat.

Laagripäevad lõppesid alati jalgpalli suursündmuste-

ga ehk peeti Euroopa meistri-võistlusi või jalgpallimatši Meistrite liigaga, kus lapsed said ise valida, mis riiki või klubi nad esindavad.

Kõige lõpuks said lapsed aga lüüa penaltide, kus parimad lööjad ja väravavaht said premeeritud väikeste jalgpallimeenetega.

Ühel päeval käisime ka Tallinnas, et vaadata Eesti rahvuskoondise ja Kõrgõzistani maavõistlust A Le Coq Arenal, kus seis jäi 1:1.

Vaheajal mängisid aga kõik laagri tüdrukud, kaasaarvatud meie Maariel, Kaisa ja Joanna, Eesti naistekoondise vastu jalgpalli.

Saime ka jalgpalli mängida teiste laagrite lastega. Kihnu lapsed mängisid kolm sõprusmängu ja suutsid need kõik ka võita, mis veel mõnusaaks olla!

Kui juba Tallinnasse minnud, sisustasime vaba aega ja külastasime kõik koos Tallinna teletorni.

Laagri lõpus tegime ka laste vahel mitmevõistluse, kus naid said õpitut rakendada.

Võistlusalad olid: palli kõksimine, audi vise, triblamine aja peale ja täpsuslöögid, kus parimateks olid kokkuvõttes Kaisa, Raigo ja Kevin.

Kõik laagrist osa võtnud lapsed Kaisa, Raigo, Kevin,

Henri, Andres, Mattias, Maariel, Joanna, Raimond, Timur, Rasmus, Kaider, Indrek ja Krsistjan olid kõik väga tublid ja seepärast usun, et selline vahva sportlik ettevõtmine võiks kindlasti toimuda ka järgmisel aastal.

Tahakski laste ja enda poolt veelkord tänada Eesti Jalgpalli Liitu ja Egonit, et selline asi teoks sai!

Lapsed kõik said premeeritud diplomitega ja jalgpallinänniga ja loodame, et järgmisel aastal kohtume juba teie kõigiga uuesti!

Olge mõnusad ja ilusat sportlikku suve teile!

Õpetaja **Ragnar**

Stiilselt vallatud kurvid

Möödunud õppeaasta jooksul toimusid koolis kord kuus stiilipäevad. Iga klass kostümeeris end vastavalt teemale ning õhtul esines etteastega.

Aasta jooksul kõndisid koolis lõbusad meremehed, asjalikud kalamehed, hirmuäratavad zombid, ooperifantoomid, graatsilised geišad, salapärased ninjad, temperamentused slaavlasted, hullud professorid ja teadlased, metsamoorid, sammalhabe-med ja kõiksugu muud värvi-kad tegelased.

Kuid see kõik ei olnud lihtsalt niisama koolipäeva il-mestamiseks, kuna osalemi-se eest anti punkte.

Õhtul toimunud pidudel esitasid klassid päeva teema-ga etteaste ning looduspäe-val tegid looduses leiduva-test taimedest salateid, mis olid tõepoolest nii maitsvad, et paremusjärjestust oli äär-miselt raske paika panna.

Käis tihe rebimine ning võitlus auväärsse esikoha ni-mel, sest parimad nooremast ja vanemast astmest said au-hinnad, mis olid väärt pingus-tust.

Väiksemaid premeeriti Pär-nu Batuudikeskuse külasta-misega ning see auhind läks 1.-2. klassile.

Aasta stiilseimaks vanema astme klassiks kuulutati väl-ja 5. - 6. klass ja nemad tee-nisid välja Pärnu Kardikesku-se külastuse.

Kooli stiilsemaks õpilaseks valiti Angelika, kes sai auhin-naks hulga juustehooldus-vahendeid juuksurisalongilt Ilumaja.

Stiilsetena jäid aasta jook-sul silma Joanna ja Robin, kes saavad külastada Mai ki-nos vabalt valitud seansi. Tublilt esinenud klasse kosti-tati Laima kommidega.

7. juuni pärastlõunal lunas-

tati võit välja Pärnu Kardi-keskuse mootorihõngusel ja äärmiselt tehnilisel rajal, na-gu ütles instruktor.

Ette oli nähtud 2x6 minutit rajal, mis tähendab, et lap-sed said teha kaks sõitu.

Õpilased jaotati kahte gruppi: poisid Mattias, Ke-vin, Ivar, Raigo ja Kristjan ning tüdrukud Kaisa, Keit-lin, Liis ja Maariel.

Esimene sõit oli rahulik ning alles õpiti masinaid tundma.

Kurve võeti aeglaselt ning suuremaid kokkupõrkeid et-te ei tulnud. Teises sõidus andsid sõitjad endast maksi-mumi, et tulemus oleks või-malikult hea.

Vilisesid kummid, toimu-sid dramaatilised, kuid õnne-liku lõpuga kokkupõrked ra-ja julgestuseks ehitatud kum-miseina või kaassõitjatega.

Kurvid aga olid vaatamis-väärsus omaette. Kui algu-ses võeti kurvi sisenedes arglikult hoog maha, siis tei-sel katsel anti julgelt gaasi, et kõverad rajalõigud võima-likult efektselt läbida.

Eriti kaunis oli vaadata, kui-das Liisu kurve võttis, val-ged kiharad tuules lendle-mas.

Sõidu lõppedes kinnitasid kõik kui ühest suust, et ta-haks veel sõita ning ennast proovile panna, ehk oleks võimalik saada parem aeg. Rõõmsatelt ja rahulolevatelt nägudelt võis välja lugeda, et auhind on läinud 100% täkkesse. Anna ainult gaasi ja nael kummi.

Veelkord tahaks tänada sponsoreid, sest aasta jook-sul korraldatud stiilipäevi kroonisid tõesti head auhin-nad.

Suur tänu Pärnu Kardikes-kusele, Pärnu Batuudikes-kusele, Mai kinole, Ilumaja juuksur Mairele ja aktsiaselt-sile Laima.

Stiilsete kohtumisteni!

Õpetaja **Laura**

Kihnus tegutseb psühhopaat

◆ Psühhopaati iseloomustavad teadlaste hinnangul järgmised omadused:

- kõneosavus
- pinnapealne sarm
- enese väärtuste oluline ületähtsustamine
- pataloogiline valetamine
- teistega manipuleerimine
- kahetsuse ja süütunde puudumine
- verbaalne ründamine ja ähvardamine.

Psühhopaadi baasvajadusteks on võimu ja omakasu saamine, oma eesmärkide saavutamiseks ei vali nad vahendeid.

Nad on salakavalad ja manipuleerivad, neil puudub südametunnetus. Isegi pärast kõige hoolimatuid ja julmemaid seaduserikkumisi kaitsevad nad tihti oma tegusid, süüdistavad ohvrit ja ütlevad lahti igasugusest vastutusest.

Millega tegeleb Kihnu psühhopaat?

Ta saadab või laseb saatada õdvastava sisuga sõnumeid, ähvardusi ja kirju.

Kuna ta mõttemaailm on vääristunud, siis tunneb naudingut labaste kuulujuttude väljamõtlemisest ja levitamisest.

Sageli esineb ohvri rollis, mõeldes selleks välja erinevaid skeeme, sealhulgas kuritegelikke.

Tegemist on vaimset ebastabiilse isikuga, kelle käitumine ja tegemised võivad olla ettearvamatud ja ohtlikud.

Olge tähelepanelikud ja valvsad! Loodetavasti tabatakse ta ükskord ka teolt.

Murelik vallakodanik

Suviste mõtetega sügises

Suvi on juba täies hiilguses ja kõigi mõtted puhkuse ja rannamõnude nautimise juures. Või vähemalt nende, kes turismindusega ei tegele. Turismifirmadel ja – taludel on käed-jalad tööd täis, tuleb ju see lühike hooaeg maksimaalselt ära kasutada.

Suvi möödub aga kiiresti ja sügisel jälle aeg läbi kohalike omavalitsuste valimise valla tulevikusuunad paika panna. Kirjutasin eelmisel sügisel, et eelolevatel valimistel on lisaks kolmele (arvatavasti) valimisliidule ka üks erakond kandikul, aga elu on teinud oma korrigeeringud ja seda vist ei tule, vähemalt mainitud kujul mitte.

Nagu teate tabas reformierakonda üks skandaal teise järel ja ma ei näinud enam võimalust keset seda valet ja silmakirjalikkust jätkata. Sellest tulenevalt loobusin algul reformierakonna Kihnu piirkonnajuhi kohalt ja käesoleva aasta jaanuari lõpul astusin välja ka erakonnast.

Aktiivselt ühiskondlikus elus osaleda saab ka ilma kuulumiseta erakonna või valimisliidu ridadesse. Kandidideerimast kohalikku volikokku ma kõigi eelduste kohaselt loobun, kindlasti lähen valima ja annan oma häälega panuse saare tulevikku.

Praegu on veel vara ja pole täpselt teada, milliste nimekirjadega valimisliidud areenile astuvad, aga minu valik on kindlasti praegune võimuliit. Mitte sellepärast, et kuulusin ise kunagi nende ridadesse, vaid seepärast, et Kihnu on viimaste aastatega kõvasti edasi arenenud ja on hakkama saanud ilma korruptsiooni ja muude skandaalideta. Teiseks, kui võtta arvesse eelmiste valimiste nimekirju, on ainult nemad võimelised Kihnut õigel kursil ja täispuurjedes tulevikku juhtima.

Aktiivsem kodanikuühiskond

Ükski vallavõim ei saa toimida ilma kodanikuühiskonnata, sest läbi arvamuste paljususe sünnib tõde. Ja seal kus vallavõim eksib oma valikutes, peavad sekkuma vallakodanikud ja õige suuna kätte näitama. Alati on üheks takistavaks faktoriks raha hulk ja siin peavadki siis konsensusele jõudma vallakodanike soovunelmad ja vallavalitsuse rahalised võimalused. Olgu nendeks siis kohaliku taristu areng või mingid muud valdkonnad.

Kalanduses on meil ka väga tugev valla toetus - nii rahaline kui ka asjaajamistes Eesti riigiga. Juba aastaid kehtib suuline kokkulepe, et MTÜ Suurhalli toetab vald

samas mahus, kui laekub liikmemakse. Neid rahasid kasutab MTÜ kõigi Kihnu kalurite hüvanguks nii kalurite esindamisel kui ka kohalike lautrite ja nendeni viivate teede korrashoiul.

Näiteid valla arengust võiks tuua palju ja eks neid kuuleme-näeme valimisplatvormides, aga tahan veel ära märkida stabiilsuse, mis on meie kiiresti muutuv ühiskonnas väga oluline aspekt. Kui asi toimib ja on õigel kursil, siis puudub ju vajadus paati kõigutada ja suunda muuta.

Lõpetuseks tahaks üles kutsuda valimistel osalevaid, olgu siis liite või parteisid, jääma rahulikeks nagu eestlastele kohane ja mitte astuma ameeriklaste jälgedes, kus iga hinna eest üritatakse konkurendile ära teha. Selle asemel et otsida teiste vigu ja teisi solvata, võiks kogu oma jõu suunata oma heade ideede väljatoomisse tõestamiseks, et just teie olete need kes panustavad kõige rohkem kõigi kihnlaste hüvanguks.

Valijaid kutsun üles tegema oma otsused, mitte enda erahuve või sugulussideid esikohale asetades, vaid ikka kogu valla arengut ja head käekäiku silmas pidades.

Karm reaalsus selgub päris varsti.

Soometsa Mihkel

MTÜ Suurhall liikmed

MTÜ Suurhall üldkoosolek toimub neljapäeval, 27.06.2013. a kell 12.00 Kihnu rahvamajas.

PÄEVAKORD:

1. Majandusaasta aruande kinnitamine.
2. Vaatame üle raha seisu ja otsustame selle kasutamise.
3. Tutvustan Keskkonnaministeeriumist tulnud vastust minu arupärimisele.
4. Kerge ülevaade lähiajal toimunud koosolekutest ja nendel käsitletust.
5. Jooksvad küsimused.

MTÜ Suurhall juhatus.

Suuremad toetused enim abi vajavatele ning lasterikastele peredele

Eelolev suvi toob endaga olulise muudatuse peretoetuste maksimises. Seni on peretoetused olnud universaalsed, kõigile lastega peredele ühtemoodi. Juulikuust hakkavad saama lisatoetust need pered, kes kõige enam abi vajavad ehk madalama sissetulekuga pered. Lisaks hakkavad märgatavalt suuremat toetust saama pered, kus kasvab kolm või enam last. Kinnitan, et ükski praegune toetus ära ei kao.

Ees seisavad aga suured muudatused ning seepärast viiakse lastetoetuste reform läbi kahes osas. Selle aasta 1. juulist tõuseb allpool suhtelist vaesuspiiri elavatel peredel esimese ja teise lapse toetus 28,77 euron ja kõigil kolme või enamalapsega peredel 76,72 euron lapse kohta. 1. jaanuarist 2015 on enim abivajavate laste toetused praegusega võrreldes tõusnud kahekordseks – näiteks maksab riik siis kahe lapsega perele lapse kohta toetust ligi 38,36 eurot. Väga oluline on ka see, et täiendavaid toetusi ei arvestata toimetulekutoetuse määramisel pere sissetuleku sisse.

Lastetoetuste reformiga tähtsustame eriti neid peresid, kus kasvab kolm või enam last. Kui praegu on alates kolmandast lapsest toetus 57,54 eurot lapse kohta, siis alates 1. juulist tõuseb see kahe lapsetoetuse määra ehk 19,18 euro võrra 76,72 euron kuus. Kui reform on täielikult rakendunud 2015. aastal, suureneb kolmanda ja enama lapse toetus 95,9 euron kuus. Alates kolmandast lapsest toetust lastetoetust eraldi taotleda ei pea, see suureneb automaatselt. Kui perre sünnib korraga kolm või veel

gi suurem arv lapsi, toetame sellist erakordset sündmust alates 1. juulist praeguse 320 euro asemel 1000 euroga lapse kohta. Seega kolmikute sündimisel hakkab olema 3000 eurot, nelikutel 4000 eurot jne.

Vajaduspõhise toetuse taotlemisest

Vajaduspõhiseid peretoetusi hakkavad määrama elukohajärgsed kohalikud omavalitsused ning neile tuleb ka vastav taotlus esitada. On sümboolne, et vajaduspõhist peretoetust saab taotleda hakata juba 1. juunist ehk alates lastekaitsepäevast. Valitsus otsustas hiljuti laiendada toetuse saajate ringi ning vajaduspõhise peretoetuse saajate ringi lisanduvad edaspidi kõik toimetulekutoetust saavad lastega peredel. Korraga määratakse toetus kolmeks kuuks ning toetust hakatakse välja maksta alates 1. juulist.

Vajaduspõhist peretoetust saavad taotleda pered, kus kasvab vähemalt üks laps ning perekonna sissetulek jääb allapoole suhtelist vaesuspiiri. Sel aastal on selleks piiriks perekonna esimese liikme kohta 280 eurot kuus. Iga teise ja järgmise vähemalt 14-aastase pere liikme kohta on see 140 eurot ning alla 14-aastase pere liikme kohta 84 eurot kuus. Vajaduspõhise toetusega lisandub ühe lapsega perele sel aastal 9,59 eurot kuus, mis 2015. aastaks kasvab 19,18 euron. Näiteks neljaliikmelise perekonna puhul, kus on kaks täiskasvanut, üks 15-aastane laps ning üks 10-aastane laps, on sissetulekupiiiriks 2013. aastal 644 eurot. Seega on sellise koosseisuga neljaliikmelisel perekonnal 2013.

aastal õigus juhul, kui perekonna keskmine netosissetulek taotlemisele eelneval kolmel kuul on olnud väiksem kui 644 eurot kuus.

Paar olulist muutust veel

Eesti perekonnad on aja jooksul muutunud ning neid muutusi arvestab ka käimasolev reform.

Nimelt saab peretoetust taotleda ka last kasvatava vanema abikaasa. Eestis on üha rohkem kärgperesid, kus abielus olevatel vanematel on ühiste laste kõrval lapsed varasematest kooseludest. Nüüd tekib võimalus vormistada üks vanematest peretoetuse saajaks, mis võimaldab lapsed peres kokku liita. See omakorda annab õiguse saada suuremat lapsetoetust alates kolmandast lapsest peres või lapsehooldustasu 3–8-aastaste laste eest. Igale suvel on paljud pered silmitsi olnud murega, et nende 16aastastele ja vanematele lastele, kes on põhikooli lõpetanud, on lastetoetusi makstud tagantjärele siis, kui sügisel on koolist tulnud kinnitus, et laps ikka edasi õpib. Nüüd jõustub erisäte, mille kohaselt makstakse peretoetusi edasi ka suvekuude (juuli ja augusti) eest. See peaks tooma suuremat rahu paljudele peredele.

Täpsemat infot reformi kohta jagavad kohaliku omavalitsuse töötajad, kes teavad muudatusi detailsemalt, ning lähiajal avame kodulehe www.lastetoetused.ee. Sellelt lehelt leiab ka oma pere vajaduspõhise peretoetuse sissetulekupiiiri välja arvutamiseks sissetulekupiiiri kalkulaatori.

Taavi Rõivas,
sotsiaalminister

Meeldetuletus vanemapensioni taotlemiseks

◆ 2013. a jõustunud nn vanemapensionile omavad õigust teiste hulgas ka need praegused pensionärid, kes ei jõudnud oma lapsi 1998. aasta lõpuks vähemalt kaheksa aastat kasvatada ja seetõttu ei ole nende pensionistaaži hulka arvatud kahete lisa-aastat iga lapse kohta.

Alates selle aasta algusest on nimetatud pensionäridel õigus taotleda pensionilisa kahe pensioni aastahinde väärtuses iga lapse kohta, keda ta on kasvatanud vähemalt kaheksa aastat.

Juhime tähelepanu, kes veel ei ole jõudnud pensionilisa taotlust sotsiaalkindlustusametile esitada, et seda tuleks teha juunikuul jooksul. Seda seetõttu, et pension arvutatakse ümber alates seaduse jõustumise päevast ehk 1. jaanuarist 2013 üksnes juhul, kui avaldus on esitatud 6 kuu jooksul arvates seaduse jõustumisest.

Kui kuus kuud on mööda lastud ja taotletakse hiljem, siis lapse kasvatamise eest makstav pensionilisa määratakse alates taotluse esitamise päevast.

Vanemapensioni õigust saab kasutada ainult üks vanematest või vanema abikaasa või eestkostja või hooldaja, mistõttu tuleb esitada ka teise vanema nõusolek.

Neil pensionäridel, kes jõudsid oma lapsi 1998. a lõpuks vähemalt kaheksa aastat kasvatada, on pensionistaaži hulka juba arvatud kaks aastat iga lapse eest juurde. Nema juba ka saavad sellevõrra suuremat pensioni ning neil ei ole vaja seoses laste kasvatamisega sotsiaalkindlustusametilt praegu midagi taotleda.

Sotsiaalkindlustusameti klienditeeninduse kontaktandmed üle Eesti on kodulehel <http://www.ensib.ee/klienditeenindused/>, info-telefon 16106 või +372 612 1360.

Sotsiaalkindlustusamet

Jäätmete kodus põletamine on kahjulik inimesele tervisele ja keskkonnale

Kindlasti olete kuulnud kedagi väitmas, et tal jäätmeid ei teki. Paljudel ei teki jäätmeid just seetõttu, et nad tegelikult põletavad jäätmed lihtsalt koduahjus või õues lõkkes ära. See saastab keskkonda, on kahjulik tervisele ning seetõttu ei ole seadusega lubatud.

Koduses küttekoldes või lõkkes tohib põletada ainult töötlemata puitu, kiletamata paberit ja pappi. Isegi selliseid kilekotte, millel on märk "PE" või "PP" või tekst "võib põletada" ei tohi tegelikult kodus ise põletada, sest ka nende põletamine nõuab eritingimusi, mida kodus olevates ahjudes ja kaminates on raske saavutada.

Jäätmete põletamisel koduahjus või lahtises lõkkes eraldub hulk kahjulikke aineid, sest temperatuur ei tõuse piisavalt kõrgele, et plastiku ja muude jäätmete põletamisel põleks ohtlikud

ained ära. Samuti ei ole selistes kodustes tingimustes võimalik ohtlikke aineid kinni püüda, nagu tehakse seda spetsiaalsetes põletustehastes filtrite abil.

Mõõtmised näitavad, et kodude korstendest võib lühikese aja jooksul kordi rohkem ohtlikke saasteained õhku paiskuda, kui ühest prügpõletustehasest paljude aastate jooksul. Kahju on ka sellepärast suur, et kodude korstnad ei ulatu teab kui kõrgele ja seetõttu langevad kahjulikud ained kõik oma koduaeda või naabruskonda.

Ja me hingame ning sööme selle ise sisse. Iga aednik teab, et tuhk on hea väetis ja kahjurite tõrjuja ning raputab aeg-ajalt seda puude ja põõsaste alla, aga kui seal on sees ka kahjulikud ained, mis pärinevad plastikutest või kahtlase väärtusega puidust, siis ei ole see enam hea.

Lisaks keskkonna saastamisele ja tervise rikkumisele kahjustab jäätmete põletamine küttekoldeid ja korstnaid, mis võib lõppeda tõsise õnnetusega. Seega siitsealt kokku kogutud tööeldud puitmaterjali ja muude jäätmete ahjus põletamine ei olegi enam kulude kokkuvõtte.

Viimasel ajal on probleemiks tõusnud ka vanaõlide põletamine kodustes õlikütetkolletes. Poodides ja internetis müüakse isegi vanaõlipõleteid, kuid Eestis neid vanaõlide põletamiseks kasutada ei tohi. Vanaõlid on ohtlikud jäätmed ning neid tohib põletada ainult vastavaid keskkonnalube omavas jäätmepõletustehases.

Vanaõli põletamisel, nagu ka muude jäätmete põletamisel, eraldub palju kahjulikke aineid, mis jäätmepõletustehastes filtrite abil kinni püütakse. Samuti ei saa inimene veendunud olla, et va-

naõli ei sisalda ka muid põlevaid vedelikke. Kui vanaõli on näiteks segatud bensiiniga, siis sellise vedelikuga kasutamine võib olla plahvatusohtlik.

Jäätmete põletamisel kodustes tingimustes tekib hulgaliselt ohtlikke aineid, mis kahjustavad nii inimeste tervist kui keskkonda. Tekkivad ained võivad inimestel tekitada mürgistusi ja kahjustada erinevaid organeid, paljud neist ainetest on ka vähkitekivad. Seega oma ja ümbritsevate inimeste tervise huvides tasub põletamise asemel jäätmed sorteerida ja viia nii palju kui võimalik taaskasutusse pakendikonteinerite ja jäätmejaamade kaudu, sest ainult nii saab kindel olla, et need jäätmed ei tekita meile ja keskkonnale kahju.

Kaire Kikas,

Keskkonnaministeeriumi jäätmeosakonna peaspetsialist

Maapered saavad regionaaltoetuse abiga kodutee korda

Alates sellest aastast saavad hajaasustusega piirkondades elavad maapered kuni 6500 eurot toetust lisaks veevärgi väljaehitamisele ka kodutee kordategemiseks ning elektrit tootvate seadmete soetamiseks.

14. juunil kinnitas regionaalminister Siim Kiisler hajaasustuse toetuse muudatused, mille alaiendatakse toetatavaid tegevusi. Lisaks vee-süsteemide rajamisele saab küsida toetust kanalisatsioonisüsteemide ja juurdepääsuteede rajamiseks. Samuti toetatakse autonoomsete elektrisüsteemide väljaarendamist, näiteks isikliku elektrigeneraatori paigaldamist, pükesepeatari või muu iseseisva elektrisüsteemi rajamist.

„Paljud ei kujuta ilmselt ettegi, mis tähendab, kui vett pead kaevult tooma või kevadel autoga suure tee peale jõudmisel ei tea kunagi, kas jääb kinni või ei jää. Samas on nende asjade korda tegemine tihtipeale ühe pere eelarve jaoks liiga suur väljaminek,“ selgitas regionaalminister Siim Kiisler, miks on tarvis hajaasustuste toetusprogrammi.

Toetust saavad taotleda need inimesed, kelle leibkonda kuulub vähemalt üks alaealine laps. Toetust saab taotleda elukohale, kus pere on elanud vähemalt taotluse esitamise aasta algusest. Toetusprogrammile on eraldatud kokku ligikaudu 1,5 miljonit eurot.

Taotleja peab omalt poolt panustama vähemalt kol-

mandiku kogu projekti maksumusest, millele riik ja kohalik omavalitsus lisavad kumbki omalt poolt kolmandiku, kokku kuni 6500 eurot. Oluline on ka, et projekti tulemus ei oleks poolik vaid jõuaks tervikliku lahenduse. Näiteks peab projekti lõpptulemusena olemasoleva joogivei kättesaadav, juurdepääsuteele peab ligi saama aasta läbi või peab olemas olema leibkonna vajadustele vastav elektrisüsteem. Projekti elluviimiseks on aega maksimaalselt 15 kuud.

Toetusetaotlusvoorud kuulutavad välja maavalitsused ning inimene saab toetust taotleda kohalikust omavalitsusest, kus jagatakse ka infot ja nõu taotlemise kohta.

Kadri Talvistu,

siseministeeriumi pressinõunik

Puugihammustuses võib peituda oht tervisele

Puugid võivad kanda peamiselt kahte haigust – puukentsefaliiti ja puukborrelioosi.

Loomulikult ei ole kaugeltki mitte kõik puugid haigustekitaja kandjad, mistõttu iga puugihammustuse pärast ei ole põhjust muretseda. Mürgine on umbes üks puuk sajast.

Arsti poole pöördumiseks on põhjust, kui 1-4 nädalat pärast puugihammustust on tekkinud tugevad peavalud, kõrge palavik või nõrkus ja väga halb enesetunne või on puugihammustuse kohale või ka mujale tekkinud umbes peopesa suurune roosakas või punetav laik.

Puukentsefaliit on väga tõsine haigus, mis reeglina vajab haiglaravi.

Iseloomulikuks on hootised väga kõrge palavikutõusud ja tugevad sähviavad peavalud.

Õnneks on puukentsefaliidi vastu võimalik end vaktsineerida, näiteks perearsti vastuvõtus või siis reisimeiditsiini kabinetis. Vaktsiini hind on ligi 30 eurot. Lastele ja täiskasvanutele on erinevad annused.

Esmene vaktsineerimine koosneb kolmest süstist, millest kaks esimest tehakse 1 kuni 2 kuulise vahega ja kolmas poole aasta kuni aasta möödumisel. Edasine revaktsineerimise vajadus on iga 3 kuni 5 aasta tagant.

Puukborrelioos e Lyme'i tõbi võib avalduda mitmeti, sest keeritsakujuline bakter võib siseneda vererakudesse ja kanduda nii edasi üle kogu organismi. Haigusnähud on erinevad: väsimus, krooniline peavalu, iiveldus või muud seedehäired, kehakaalu langus, kerge palavik, valud kätes, jalgades, kuklas või seljas.

Puukborrelioosi on võimalik vereanalüüsiga tuvastada – vastus tuleb 3-4 tööpäeva jooksul.

Kindlaks tehtud borrelianakkust ravitakse antibiootikumidega. Kui pärast puugihammustust tekib tüüpiline nahalööve või ilmnevad sümptomeid, tuleks kindlasti arsti poole pöörduda.

Pärast läbipõetud borrelioosi ei teki kahjuks mingit immuunsust, vaid inimene võib uuesti nakatuda. Vaktsiini puukborrelioosi vastu Eestis veel pole.

Puuk tuleb võimalikult ruttu eemaldada. Ohtlik on

puugist liiga kõvasti kinni haarata, sellega võid viia hammustuskohtapuuginakust. Seetõttu hoidu puugi tagakeha pigistamisest või määrimisest.

Kasuta peeni pintsette, mille abil võid puuki haarta pea poolt nii naha lähedalt kui võimalik. Seejärel tõmba puuk ettevaatlikult otse välja. Kui vähesed puugijäänused nahka jäävad, ei ole soovitatav neid hakata välja „urgitsema“.

Oma elukoha ümbruses puukide arvukuse vähendamiseks tuleks rohi hoida madalal. Üsna tõhus on ka kassidele ja koertele regulaarselt (iga 4 kuni 5 nädala tagant) spetsiaalse puugirohu manustamine, sest vaktsineeritud kassi/koera hammustanud puuk sureb ega saa järglasi.

Puugid on aktiivsed tavaliselt aprillist oktoobrini, sooja sügise korral võib puuke liikvel olla isegi novembris.

Katrin Sihver,
Kihnu perearst

Folkloorifestival, mis peab tähtsaks kohalikku pärimust

◆ 3.-7. juulini toimub Eestis folkloorifestival Baltica, mis toob kokku üle 2000 laulja, tantsija ja pillimehe mitmelt maalt ja pakub võimalust osa saada ehedatest pidudest mitmes Eesti paigas. Mitmekülgset tegevust: kuulamist, osalemist, õppimist, meisterdamist on Baltical kogu perele väikestest suurteni ja enamusele neist sündmustest on ka prii sissepääs. Ehe India tantsudraama, Sloveenia ja Leedu tantsijad, Eesti kandlemängijad, Keenia ja Läti trummi mäng – neid kõiki võib Baltical kohata.

Tänavusuvine festival saab alguse Tartus, kus saab tutvuda erinevate maade muusika, tantsude, laulude ja muu pärimusega. Õhtul toimub Vanemuise kontserdimajas vägev pidu, millel osalejad saavad nautida eesti ja teiste rahvaste tantsu ja laule.

Edasi liigub festival kahesuunas – Valgamaale ja Virumaale – maapäevad toimuvad Sangastes ja lisaks. Sangastes on lisaks õhtusele pärimuspeole päev täis heinateoga seotud ettevõtmisi, õpitube ja elu lööb kihama ka samas toimuv laul, kus põhirõhk värskel kohalikul meel, leival ja muul kohalikul toodangul. Lisaks keskendutakse kohaliku pärimuse vaatlemisele mitme eri nurga alt.

Festivali kaks viimast päeva viivad peolised Tallinna, Kalamaja hoovidesse, Kultuurikatla aeda ja Salme kultuurikeskusesse, kus ootab samuti põnev, õppimist ja elamusi täis päevakava. Viimasel päeval on Baltica päralt kogu Vabaõhumuuseum.

Baltica on festival, kuhu võiks tulla kogu perega, et avastada oma pärimus.

Loe lähemalt www.folkloorinoukogu.ee

Kairi Leivo,

Baltica festivali avalike suhete juht.

Suvealguse tervitus!

Kihnu vallavalitsus soovib kõikidele kihnlastele ja kihnu sõpradele tegusat ja toimekat suve, kus oleks nii suvist ettevõtlust kui ka aktiivset puhkust! Head suve!

**4. juulil kell 10-17
toimub väikesaarte
SÕIDUKITE
ÜLEVAATUS**

KIHNU JOOKSU JUHEND

AEG JA KOHT: **13. juulil 2013** Kihnu saarel Kihnu Mere Peol

EESMÄRK: võimalus täiskasvanutel, noortel ja lastel tegeleda jooksmisega kui ühe parima mitmekülgseks arenguks vajaliku alaga

OSAVÕTJAD JA DISTANTSID: arvestus on alljärgnevatel vanusegruppides:

11,8 km*	1 km*
16 – 17 a – noored tüdrukud ja poisid	7 – 10 a – lapsed
18 – 34 a – naised	11 – 15 a – lapsed
18 – 39 a – mehed	100 m*
alates 35 a – naisveteranid	1 – 6 a – mudilased
alates 40 a – meesveteranid	

* kepikõnd ja käimine - distants vastavalt võimetele

Kõik tervisespordi huvilised

RÉGISTREERIMINE: hiljemalt 08. juuli; registreerimiseks vajalik informatsioon: nimi, telefoninumber, vanus, Kihnu saabumine (kas Munalaiu praamiga Amalie või Pärnu praamiga Liisi; teatada tel 5 332 1220 või meilil rahvamaja@kihnu.ee)

MAJANDAMINE: osavõtutasu **4 eurot**, lastel **2 eurot** saab maksta kohapeal, kihnlastele **tasuta**. Kepikõnnil ja käimisel osavõtutasu ei võeta.

AUTASUSTAMINE: kolmele esimesele jooksjale medal ja meene, kõigile osavõtjatele diplom. Pikamaajooksul premeeritakse Kihnu parimat nais- ja meesjooksjat.

ÜLDISELT: kõik juhendis määratlemata ja võistluste käigus tekkivad küsimused lahendab peakohtunik koos võistluste organisatoritega kohapeal. Iga võistleja vastutab ise oma tervisliku seisundi eest.

AJAKAVA

kell 10.00 - 12.30 mandaat

kell 13.00 **START *11,8 km**

*kepikõnd

*1 km jooks

*mudilaste jooks

kell 14.00 lõunasöök

kell 14.30 autasustamine

TRANSPORT MANDRILT KIHNU JA TAGASI

kell 8.45 praami väljumine

Munalaiust

kell 9.30 praami väljumine

Pärnust

kell 15.30 praami väljumine

Pärnusse

kell 16.15 praami väljumine

Munalaidu

Osale võidupüha maratonil

2012. aastal taastas Pärnumaa Spordiliit Eesti vabariigi sünnimaakonnana maratonijooksu traditsioonid.

Tegemist ei ole aga lihtsalt maratoni - Pärnumaa võidupüha maratoni üheks eesmärgiks on läbi iidse maratonijooksu ja võidutule toomise legendi jutustada lugu Vabadussõjas iseseisvuse saavutanud Eesti riigist, tutvustada kultuuri- ning ajaloomälestisi ning pakkuda spordisõpradele emotsionaalset ning vaheldusrikast rada.

2013. aastal saab sündmus järje. Start maratoni antakse 22. juunil kell 13.30 Torist, Eesti sõjameeste mälestuskiriku juurest.

Lisaks maratoni on spordipäeva programmis poolmaraton stardiga kell 15.15 Paikusest, Reiu Puhkekeskuse juurest.

Kõik väikesed jooksusõbrad on aga oodatud Võidupüha maratoni lastejooksudele, mis toimuvad Pärnus Rüütli platsil.

6,5km suvepealinna atraktiivset linnarada ootab Watergate käimisretkest osavõtjaid.

Kõik distantsid kulmineeruvad finišiga Pärnus Rüütli platsil.

Erakordselt kaunis rada, sportlasi innustav suviselt muretu publik ning võimalus emotsioon, mis kaasneb lõpujoone ületamisega Pärnu kesklinnas - need on märksõnad, mis iseloomustavad sündmuse atmosfääri.

Pärnumaa Võidupüha maratoni idee on tugevalt seotud võidutule süütamise ning selle teekonnaga.

Kell 12.00 süüdatakse Eesti sõjameeste mälestuskirikus mälestustuli, mille Pärnumaa noored teatejooksjad läbi kaheksa etapi Pärnusse kannavad.

Tulijõuab Pärnusse orienteeruvalt kell 17.30 ning saadetakse seejärel tänavusse Võidupüha paraadi linna - Haapsalusse.

22. juunil 2013 toimuva Pärnumaa Võidupüha maratoni programm:

kell 12.00 mälestustule

süüdamine Eesti sõjameeste mälestuskirikus

kell 13.00 Pärnumaa Võidupüha maratoni lastejooksud Rüütli platsil

kell 13.30 Pärnumaa Võidupüha maratoni start ja mälestustule tee saatmine Torilt

kell 14.00 Watergate'i käimisretke (6,5 km) start Pärnu Vallikäärust

kell 15.15 Pärnumaa Võidupüha poolmaratoni start Paikuse vallas Reiu Puhkekeskusest

kell 16.10 maratoonarite finiš - oodatav esimehe lõpetaja

kell 16.30 poolmaratoonarite finiš

kell 17.15 autasustamine

kell 17.30 mälestustule saabumine Pärnusse

Infot ja registreerida saab Pärnu Kahe Silla klubi kodulehel ja Port Artur 2 kaubanduskeskuse infopunktis kuni 20. juunini kl 17.00.

Ka lastejooksudele on võimalus internetis eelregistreerida, lastejooksud on kõigile tasuta. Võistluspäeval toimub registreerimine kohapeal.

Maratoni organiseerib Pärnumaa Spordiliit koostöös Watergate Veefestivali, Pärnu maavalitsuse, maakonna omavalitsuste, mitmete mittetulundusühenduste ja avaliku sektori asutustega.

Muajõlma II Kihnu Velotuur ehk Püha Loomaia 16. Veteranide Velotuur

Tuur toimub 5. juulist kuni 7. juulini Pärnus ja Pärnumaal

06. juuli, laupäev, öine grupisõit, **START kell 21.30 KURASEL**. Grupisõit toimub legendaarse ja murdumatu DJ Lohu vedamisel. Velotuuri särki kandmisel sissepääs tasuta!

07. juuli, pühapäev, kell 12.30 Kihnasõ- maessaka rattasõit, start Kurasel. distants 1 x 4,9 km Osaletada saavad kõik, kellel jalad kannavad!

07. juuli, pühapäev, grupisõit, **START kell 13.00 Kurasel**, distants 39,2 km (8 x 4,9 km ring)

SEOTES RATTAVÕISTLUSEGA PALUME 7. JUULIL PÜHAPÄEVAL AJAVAHEMIKUL KELL 12.30 - 14.30 OLLA VÕISTLUSTRASSIL LIKUIDES VÄGA ETTEVAATLIK, VÕIMALUSEL PALUME VÄLTIDA LIKLEMIST. SAMUTI PALUME KOERAD KINNI HOIDA, ET VÄLTIDA ÕNNETUSI !!!

Lisainfo: www.pyhaloomaadee

Reede, 12. juuli

kell 12 avamine pealaval, vallavanema avasõnad.

Lipu heiskamine.

Avatakse laadaplats, toidutelgid.

Pillilaste kontsert *pealaval.*

kell 14 seminar kalapüügi teemadel *jõujaamas.*

kell 16 merepäästeõppus, kohal piirivalve laev

Valve ja helikopter *sadama akvatooriumis.*

kell 19 avatakse sissepääs **pealale.**

Pilet: 5 eurot täiskasvanu / 2 eurot laps / mudilased tasuta.

kell 19.30 folkloorikollektiiv **Kaasike,**
Tiinamai Keskpai koos sõpradega.
Prangli plaadi esitluskontsert.

kell 21 tantsuks mängivad Järsumäe Virve
pereansambel ja Väikeste Löötspillide
Ühing *pealaval.*

Laupäev, 13. juuli

kell 11 tervitussõnavõttud.

kell 11.10 Kihnumua tervitus,
Joosep Sang ja Saku Mandoliini-
orkester, Loo Kammerkoor, Pärnu
Kammerkoor.

kell 13 Kihnu jooksu start.

kell 13.10 Mulgi Kultuuri Instituudi ja
folkloorirühma tervitus.

kell 14 kalurite võistlused.

kell 16 kalurite võistluste autasustamine.

kell 16-17 muuseumitund Henn Soodlaga
Kihnu Muuseumis.

kell 18 avatakse sissepääs **pealale.**

Pilet: 5 eurot täiskasvanu / 2 eurot laps / mudilased tasuta.

kell 18 tantsurühm Metsalilled ja Tantsumaias
Rägavere vallast, Nõo Vana Tantsu Klubi,
Raabiku rahvatantsijad, Tuuletallajad
Audrust.

kell 20 tantsutuba folklooriansambliga
Kihnumuaga.

kell 20 Pärnu Kammerkoori kontsert
tuletorni juures.

kell 21 Kihnu Poisid ja Legshakers *pealaval.*

Pühapäev, 14. juuli

kell 10 jumalateenistus *kirikus.*

kell 12 surnuaiapäha.

Kihnu Jõnnu viimane laev parklaev Rock City.

Juunikuu sünnipäevalapsed

3. juuni

Salme Tamson (Sassi) 73

4. juuni

Taimot Riisang (Tapu) 73

6. juuni

Salme Mihhailova (Tammela) 80

10. juuni

Eduard-Harald Harik (Jaani) 74

12. juuni

Mati Leholä (Sapa) 70

14. juuni

Helma Rajumaa (Xiviränga) 70

15. juuni

Jaani Nahkel (Xaja) 74

20. juuni

Elmar Randmaa (Salu) 91

21. juuni

Evi-Miralda Tehvand (Merimetsa) 79

26. juuni

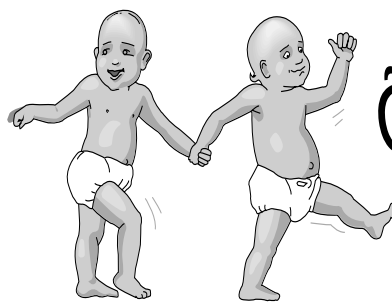
Viktor Alas (Xaasiku) 60

29. juuni

Salme Merimaa (Männiku) 65

30. juuni

Harri Loob (Roo) 55

Õnnitleme!

Maige Türk'i ja Mati Jensen'i perre
sündis 19.04.2013 poeg Arthur Jensen

Mirell Türk'i ja Tanel Ilves'e perre
sündis 21.05.2013 tütar Meret Ilves

SOOVID UUT JALGRATAST?

Kui soovid tellida endale samasugust
uut jalgratast, nagu Visit Kihnu
jalgrattalaenusus neid laenutab,
siis anna sellest soovist teada
Tälle Ingvarile telefonil 5 621 8860
ning saad uue ratta
koju kätte 240 EUR eest ning
koos esimese korviga 250 EUR.

Kui tahad rattaga sõita proovida,
tule laenutusest praami saabumise ajal
läbi või helista.

NB! Jalgrattad on uued, mitte need,
mida laenutatakse.

Visit Kihnu OÜ
www.visitkihnu.com

TEADE

**08.07.2013 – 19.07.2013 ON
KIHNU APTEEK SULETUD.
PUHKUS.**

**Kontrollige üle oma ravimid,
et kahe nädala varu
oleks olemas!**

**KINGAMEISTER
OTSIB NAHA
VALMISTAMISEKS
MATERJALI.**

Otsitavad loodusvarad
on **madarajuur**,
hülgerasv ja
soolatud
toorhülgenahk.

Telefon 510 5573,
e-kiri: kriuks@kriuks.com

OSTAME:

raadiojaamu,
militaarelektronikat,
otsilloskoope,
kontaktoreid,
automaatkaitseüliteid,
trükkplaatte,
mikroskeeme,
kullatud detaile jms.

Teatada
tel 526 9976